

НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНАЯ СПЕЦЫФІКА Ў ВІРТУАЛЬнай КАМУНІКАЦЫІ (НА МАТЭРЫЯЛЕ VIBER)

Маханькоў І.А., Пячэрскі М.Д., Хамянкуў А.А.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г.Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Наўроцкая І.В. – старшы выкладчык

Апісваюцца асаблівасці ІТ-камунікацыі. Аналізуецца нацыянальна-культурны кампанент 14 набораў беларускамоўных стыкераў на прыкладзе месенджара Вайбер. Прапанавана класіфікацыя набораў. Зроблены высновы пра актыўнае выкарыстанне сродкаў беларускага маўленчага этыкету ў стыкерпаках.

Актыўнае развіццё інфакамунікацыйных тэхналогій значна ўплывае на зносіны паміж людзьмі: узнікаюць новыя тэхнічныя прылады, распрацоўваецца адпаведнае праграмае забеспячэнне, выкарыстоўваюцца электронныя сродкі сувязі (e-mail, сацыяльныя сеткі, месенджары). З дапамогай пералічаных тэхналогій і сродкаў сёння актыўна ажыццяўляецца сацыяльная камунікацыя. Навукоўцы адзначаюць, што “інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі парадыгмальна памянлі сучаснае пісьмо, культуру і грамадства ў цэлым” [1]. Так, ІТ-апасродкаваная камунікацыя мае шэраг адрозненняў ад традыцыйных вуснай і пісьмовай формаў маўлення. ІТ-зносіны адрознівае мультымедыйнасць (наяўнасць аўдыя-, відэа-, графічнай інфармацыі), якая задзейнічае розныя віды памяці. Праз гэту электронную камунікацыя характарызуецца шматканальнасцю перадачы інфармацыі (візуальнай, галасавой), паколькі чалавек успрымае яе зрокава і/або на слых.

Істотна, што ў ІТ-камунікацыі з дапамогай мультымедыйных сродкаў дасягаюцца не толькі інфармацыйныя мэты паведамлення, але больш ярка выражаюцца пачуцці і эмоцыі. Адным са сродкаў выражэння эмацыйнага складніка паведамлення ў электронных зносінах выступаюць эматыконы (смайлы), эмодзі (піктаграмы) і стыкеры. Нашу ўвагу прыцягнулі менавіта стыкеры, паколькі яны значна адрозніваюцца ад эматыконаў і эмодзі тым, што маюць не толькі графічную выяву [2], але і тэкст, які можа быць прадстаўлены на розных мовах. Паглядзім, як выкарыстоўваюцца сродкі беларускай нацыянальнай мовы ў стыкерах на прыкладзе месенджара Viber.

Намі прааналізаваны 14 набораў стыкераў, кожны з якіх утрымлівае ад 4 да 30 выяў з подпісамі. Трэба адзначыць, што графічныя выявы ў стыкерах больш складаныя, стылізаваныя, па-мастацку аформленыя [3] у адрозненне ад эматыконаў і эмодзі, якія характарызуюцца пэўным схематызмам і спрашчэннем. У даследаваных намі стыкерпаках малюнкi з беларускамоўнымі подпісамі ў асноўным колькасна пераважаюць проста малюнкi (без подпісу): ад 70 да 100%. Выключэнне складаюць стыкеры з набораў, прысвечаных Новаму году (“3 Новым годам”, “Святкуем Каляды”) і выявы са стыкерпаку ад Мабільных тэлесістэм (МТС) “Нагода стаць бліжэй”. У названых наборах стыкеры з подпісамі па-беларуску складаюць ад 30% да 40%.

Мы вылучаем наступныя наборы па прызначэнні і тэматычным напавуенні. Прадставім нашу класіфікацыю:

віншавальныя стыкеры, прысвечаныя каляндарным святам (3 наборы, прысвечаныя святкаванню Новага года, набор да Вялікадня “Шчаслівага Вялікадня” і набор да 8-га сакавіка “Дзявочая сіла”);

стыкеры, прысвечаныя пэўным падзеям (сесія – набор “Дзень студэнта”, вясна – “Шчаслівага свята”, зімовая алімпіяда – “Свята зімовых гульняў”);

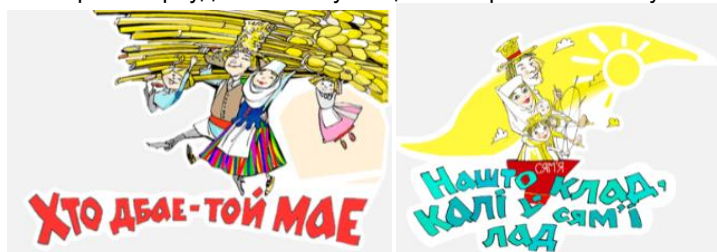
стыкеры арганізацый (Міністэрства замежных спраў Беларусі, Чырвоны Крыж – набор “Рабі дабро разам з намі”, Мабільныя тэлесістэмы – “Нагода стаць бліжэй”);

стыкеры на аснове нацыянальнага кампанета (“Дранік са смятанай”, “Сапраўдныя каштоўнасці”, “Беларускія стыкеры”).

Прадстаўленая класіфікацыя нястрогая, паколькі нацыянальны кампанент прадстаўлены ва ўсіх прааналізаваных наборах у выкарыстанні сродкаў беларускай мовы, выказаў нацыянальнага маўленчага этыкету (“Вітаю”, “Дзякуй”, “Калі ласка”, “Прабач” і інш.), стэрэатыпаў адносна Беларусі, якія ў часта прадстаўляюць жыхароў краіны як аматараў бульбы і дранікаў. Адзначым, што толькі ў адным наборе з 14 прааналізаваных (стыкерпак “Сапраўдныя каштоўнасці”) намі вылучана ўжыванне беларускіх прыказак і прымавак, якія валодаюць, на нашу думку, вялікім патэнцыялам для прадстаўлення ў стыкерах.

Малюнак 1. Стыкеры з набора “Сапраўдныя каштоўнасці” з выкарыстаннем маўленчага этыкету беларусаў

Малюнак 2. Стыкеры з прыказкамі і прымаўкамі з набору “Сапраўдныя каштоўнасці”

Малюнак 3. Стэрэатыпныя ўяўленні пра Беларусь з набору “Дранік са смятанай”

Такім чынам, выкарыстанне беларускай мовы ў подпісах да стыкераў выступае асноўным кампанентам беларускай нацыянальна-культурнай спецыфікі. У большасці набораў актыўна выкарыстоўваюцца выразы беларускага маўленчага этыкету – сітуацыі вітання, віншавання, прабачэння, згоды, адмовы і інш. Найбольш набору (5) прысвечана каляндарным святам, стыкеры ў якіх выглядаюць як віншаванкі. Тэма святкаванняў падрымаецца і ў стыкерах, прысвечаных пэўным падзеям (зімовай алімпіядзе, надыходу вясны). Віншавальныя стыкеры таксама прысутнічаюць і ў наборах, распрацаваных кампаніямі (напрыклад, стыкеры ад кампаніі МТС “Віншую!”, “Шчасця! Здароўя”). Па нашых назіраннях, нацыянальна-культурная спецыфіка ў стыкерах з месэнжара Viber выяўляецца ў шырокім выкарыстанні сродкаў маўленчага этыкету.

У сучаснасці эматыконы, эмодзі і стыкеры сталі абавязковымі элементамі ІТ-зносін. У адносінах да эматыконаў заўважана, што яны “спрашчаюць і паскараюць працэс камунікацыі, што вельмі важна ў сучасным свеце. Без іх сёння немагчыма ўявіць дыялог ці маналог у інтэрнэце” [4]. Гэтае меркаванне можа з упэўненасцю распаўсюдзіць і на стыкеры.

58-я Научная Конференция Аспирантов, Магистрантов и Студентов БГУИР, Минск, 2022

Наш аналіз беларускамоўных стыкерпакаў у месенджары Viber пацвярджае думку пра тое, што дарэчнае выкарыстанне нацыянальнай спецыфікі ў ІТ-зносінах дазволіць Вам быць адметным, запамінальным і пашырыць асяроддзе бытавання беларускай мовы ў сеціве.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Цюцянькоў, М. С. Беларускаямоўная інтэрнэт-камунікацыя: тэарэтычныя і прыкладныя аспекты / М. С. Цюцянькоў [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу:<https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/276733/1/301-308.pdf>- Дата доступу: 25.03.2022.
2. Энцыклапедыя значэнняў эмодзі [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу:<https://emojis.wiki/ru/>- Дата доступу: 25.03.2022.
3. «Сапраўдныя каштоўнасці» тепер в Viber[Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу:<https://www.sb.by/articles/sapra-dnyya-kashto-nastsi-teper-v-viber.html>- Дата доступу: 25.03.2022.
4. Зайцаў, М. Л. Эматыконы ў сацыяльных сетках / М. Л. Зайцаў [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу:<https://elib.bsu.by/handle/123456789/101052>- Дата доступу: 25.03.2022.